

**ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ PARTICIPATION REPORTS БАЗИ
ДАНИХ CROSSREF ДЛЯ ОТРИМАННЯ МЕТАДАНИХ
АКАДЕМІЧНИХ ВИДАВЦІВ ТА НАУКОВИХ ЖУРНАЛІВ**

Останні два десятиліття в сучасній науковій комунікації актуальності набувають Цифрові ідентифікатори об'єктів – *Digital Object Identifiers* (DOI), створені міжнародною базою описів наукових публікацій *CrossRef*. Її сервіси аналізують документальні потоки, відстежують традиційне цитування та нові типи ідентифікації публікацій в Інтернет. Опанування новими функціями DOI CrossRef, розуміння механізму їх роботи необхідні для ефективного використання можливостей, які вони надають авторам і видавцям наукових публікацій.

CrossRef (<https://www.CrossRef.org>) – це спільнота видавців наукових публікацій (журналів, монографій, збірників матеріалів конференцій та ін.), що створена з метою розроблення та підтримування всесвітньої високотехнологічної інфраструктури наукових комунікацій. Асоціація CrossRef підтримує спільну всесвітню службу взаємної цитованості, що функціонує як своєрідний шлюз між електронними платформами видавців. Цифрові ідентифікатори публікацій, зареєстровані в CrossRef з коректними метаданими, дозволяють встановити зв'язки між автором і його публікаціями, між бібліографічними посиланнями на публікації та адресами їх місцеперебування в електронному середовищі. Основним завданням CrossRef є сприяння широкому використанню інноваційних технологій для підвищення ефективності та результативності наукових досліджень.

Основне завдання роботи – привернути увагу української науково-педагогічної спільноти до маловідомого функціоналу бази CrossRef та її практичного використання.

Членами CrossRef сьогодні є тисячі академічних видавництв з усього світу, а база даних цитувань CrossRef охоплює понад 100 млн різних типів наукових публікацій. Список членів CrossRef, що завантажують метадані та реєструють DOI, поділені за типами публікацій:

журнали (<https://www.CrossRef.org/06members/51depositor.html>); *матеріали конференцій* (<https://data.CrossRef.org/reports/depositorCP.html>); *книги, монографії* (<https://data.CrossRef.org/reports/depositorB.html>).

Мета роботи – проаналізувати використання сервісу міжнародної бази даних CrossRef, що дозволяє отримати повну картину розширеного складу метаданих академічних видавців та наукових журналів.

Складно дізнатися, які метадані учасники бази даних CrossRef реєструють [1]. Щоб показати редакторам наукових журналів, а також дослідникам ключові показники метаданих, фахівцями CrossRef розроблено спеціальний безкоштовний і простий у використанні інструмент, доступний для всіх користувачів сервіс **Participation Reports** (Звіти про участь) [2]. Для того, щоб скористатися сервісом, потрібно перейти на його офіційну сторінку (<https://www.CrossRef.org/members/prep>) та додати назву організації-депозитора метаданих. Participation Reports дозволяє візуалізувати в відсотковому співвідношенні повноту представлених метаданих окремої організації (загальний префікс DOI для всіх наукових журналів видавця), а також всередині видавця для окремого наукового журналу за десятьма ключовими **показниками** (рис. 1).

1. **References** (бібліографічні, пристатейні списки джерел, літератури, посилання) – відсоток наукових робіт, що включають

«списки літератури» у свої метадані. Посилання надають користувачам метаданих CrossRef важливі маркери, орієнтири, за допомогою яких можна знайти їх дослідження.

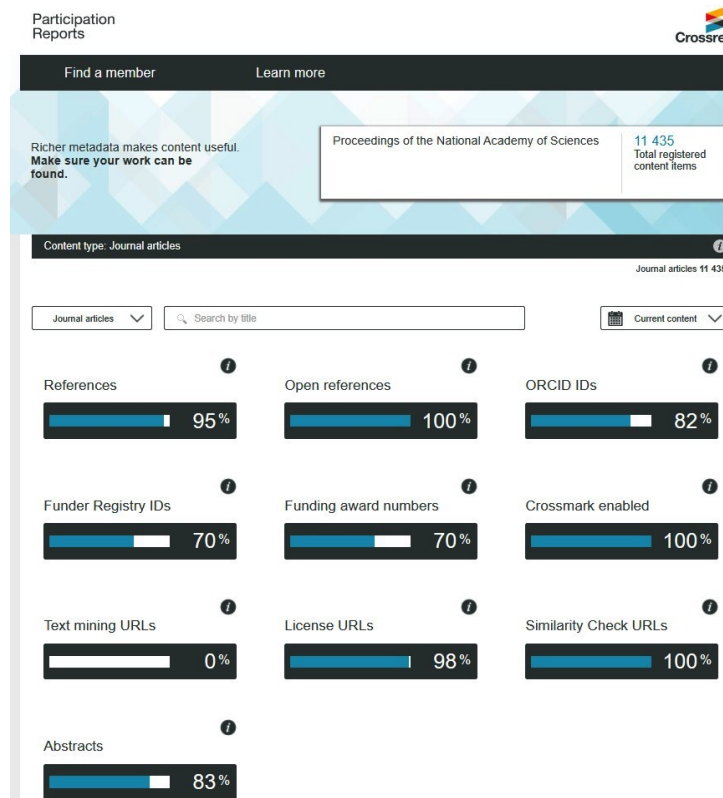

Рис. 1. Статистичні показники корисності контенту обраної установи

2. **Open references** (відкриті бібліографічні посилання за допомогою Cited-by) – відсоток відкритих за допомогою сервісу CrossRef Cited-by посилань в пристатейних списках літератури. Члени CrossRef для кожного окремого DOI префікса можуть вибирати статус для своїх посилань: відкриті, обмежені або закриті. Щоб зробити контент максимально доступним для відстеження, рекомендовано завжди відкривати посилання.

3. **ORCID IDs** (індивідуальні ORCID ідентифікатори дослідників-авторів наукових статей) – відсоток авторів наукових досліджень, для яких вказані унікальні ідентифікатори ORCID. Ці постійні ідентифікатори дозволяють користувачам точно ідентифікувати роботу

дослідника, навіть, якщо він змінював колись ім'я, має безліч варіантів запису свого імені та однофамільців.

4. ***Funder Registry IDs*** (ідентифікатори реєстру Funder) – відсоток зареєстрованого контенту, що містить в метаданих статей назву та ідентифікатор хоча б однієї з організацій, які фінансували дослідження і знаходяться в спеціальному реєстрі CrossRef.

5. ***Funding award numbers*** (ідентифікатори грантів на проведення досліджень або премій) – відсоток зареєстрованого контенту, який містить в метаданих статей відомості щодо фінансування дослідження (наприклад, номери грантів або премій, пов'язаних з науковим дослідженням).

6. ***Crossmark-enabled*** (сервіс з відстеження змін в статтях після публікації) – відсоток зареєстрованого контенту, що використовує службу Crossmark, яка надає користувачам швидкий і легкий доступ до поточного статусу наукового дослідження, незалежно від того, чи було його оновлено, виправлено або відкликано, а також – до додаткових метаданих, наданих видавцем.

7. ***Text-mining URLs*** (URL-посилання на повні тексти наукових досліджень) – відсоток зареєстрованого контенту, що містить повнотекстові URL-адреси в метаданих, щоб допомогти дослідникам швидко знайти контент науковця для аналізу тексту і даних.

8. ***License URLs*** (наявність в метаданих посилань на ліцензії, як правило, Creative Commons) – відсоток зареєстрованого контенту з URL-адресами, які вказують на ліцензію, що пояснює умови, за якими читачі можуть отримати доступ до контенту.

9. ***Similarity Check URLs*** (URL-адреси для перевірки подібності) – відсоток зареєстрованого контенту, який включає повнотекстові посилання для служби CrossRef Similarity Check (перевірка подібності, на плагіат). Служба перевірки схожості допомагає запобігти плагіату.

10. *Abstracts* (метадані анотацій до наукових статей) – відсоток зареєстрованого контенту (наукових досліджень та статей), що включає анотації, наявність яких дає більш повне уявлення щодо змісту роботи, робить дослідження більш доступним для широкого кола користувачів.

Таким чином, *система Participation Reports* дозволяє оцінити якість і повноту метаданих окремих академічних видавців або наукових журналів, а також візуалізувати всі дані у відсотковому співвідношенні за десятьма ключовими показниками: References, Open references, ORCID iDs, Funder Registry IDs, Funding award numbers, Crossmark-enabled, Text-mining URLs, License URLs, Similarity Check URLs, Abstracts.

Отже, для підвищення результативності наукових досліджень редактори повинні заохочувати авторів застосовувати ORCID у своїх рукописах, а видавці повинні реєструвати якомога більше метаданих, щоб сприяти подальшому розвитку наукових досліджень.

Перспективою подальших досліджень передбачається розширення кола журналів, проаналізованих за допомогою сервісу Participation Report. Насамперед, вивчення показників журналів наукових установ Національної академії педагогічних наук України. Результати цього аналізу стануть предметом наступної публікації.

Список використаних джерел

1. Данілова А. Д., Жук О. М. Інструмент Participation Reports: можливості та перспективи. Наука України в світовому інформаційному просторі, 2020. № 17: С. 83-89. DOI: <https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.422.083>.

2. Tolwinska Anna Participation Reports help Crossref members drive research further/. Sci Ed. 2021. № 8 (2). P. 180-185. Published online August 20, 2021. DOI: <https://doi.org/10.6087/kcse.253>.